

SILMARILLION: OKUMA NOTLARI

Bu Ayın Okumaları:

- ☐ 10. Sindar
- ☐ 11. Güneş ile Ay ve Valinor'un Gizlenmesi
- ☐ 12. İnsanlar

10. Sindar

- Sindar kimlerdir?
- Kendilerine Khazâd adını veren Cüce toplumu ve kültürüne dair neler öğreniyoruz?
- Sindar'la olan ilk ilişkileri eşitlik zemini hissi veriyor mu? Dil dahil etkileşimleri nasıl?
- Menegroth'un inşaatı: Elflerin yer altında yaşamasını nasıl değerlendirirsiniz? Mekânın iç tasarımı nasıl?
- İlk silahlanma ve Sindar-Cüce etkileşimleri: Telchar
- Nandor ve Denethor: Sindar ile kıyaslayalım
- Daeron'un Rünlerine Sindar'ın pek ilgi göstermemesi, Sindar özelinde Elflere dair ne söylüyor?
- Saadetin bitişi: Morgoth'un yaratıklarının saldırıları öncesi Elflerin yerleşim kültürü ile sonrası nasıl
- Morgoth'un gelişi; ilk çarpışmalar ve sonuçları

11. Güneş ve Ay ve Valinor'un Gizlenmesi

- Valar'ın karşılıklı mülâhazaları: nasıl bir iletişim?
- Ağaçlar'dan ziyade Fëanor'un bozuluşuna yas tutulması
- Manwë'nin "... ve şerrin olmuş olması nihayetinde iyi olacak" söylemini legendarium genelinde düşünelim.
- Yavanna ve Nienna Ağaçlar'ı kurtaramıyorlar: niçin?
- Quendi için yaptıkları gibi Hildor/Atani için savaşmamalarının gerekçesi size nasıl geliyor?
- İsil ve Anar'ın yapılma hikâyesi size basit mi geliyor? Farklı düzenleri, Ay'ın adasının yanması, gündüzün azalması, önceki ışıktan aşağı olması
- Mekanizma nasıl çalışıyor 😊
- Morgoth'un Arien ve Tilion ile mücadele edememesi

12. İnsanlar

- Atani cidden Valar tarafından terk mi edilmiştir?
- Quendi'yle etkileşimleri, bedensel farkları, ölüm sonrası
- Elf-İnsan yabancılaşması, soluklaşma mekanizması

İLÂVE NOT

Tolkien, düz Dünya ve Güneş-Ay mevsusunun bilime ters, basit mitoloji görüntüsünden rahatsız olup değiştirmek ister. Kralın Dönüşü'nü bitirmeden önce dostu Katherine Farrer'a Düz ve Yuvarlak Dünya versiyonlarını gönderir. LOTR'un yayınlanmasından sonra dahi hâlâ Güneş ve Ay'ın önceden var olması gerektiğini, yoksa karanlıkta Lambalar'dan beri nasıl yaşam olacağını söyler, Lamba anlatımını kaldırır, Ağaçlar artık Morgoth'un saldırısında kirletilen Güneş ve Ay'ın kirlenmeden önceki saf ışığına sahiptirler ve öldüklerinde bu saf ışık sadece Silmariller'de yaşar, Güneş zaten hep vardır ama artık kirlidir. Güneş'in boyutu bellidir ve yıldızlar da çok uzakta olduğundan Valar'ın erişiminin ötesinde olduğunu belirtip "Uzayda küre şeklinde bir adada yaşadığımıza dair genel bir inancın olduğu durumda ise bunu artık yapamazsın" der. "Bunu artık yapamazsın"ı kendisine telkin olarak söylediği düşünülebilir (Aman Kayıtları'na eklediği 2 parça kâğıda yazılmış notlar - 1958). Yazar İlk Çağ'ın bu yaratışı efsanelerinin, Elflerin anlattıkları ile kendi İnsansal mit ve inançlarını harmanlayan ve karıştıran İnsanların nesilden nesile aktardıkları efsaneleri olduğunu yazmaya başlar. Yazarın "absürd" olarak nitelediği Güneş ve Ay'ın yaratılma hikâyesi, artık Númenorluların aktardığı bir efsaneye dönüşür.

(*Morgoth's Ring*, 'Myths Transformed', I, s. 370; II, s. 375; V, ss. 389-90)

KİLİT ALINTI

Fëanor'un Noldor'un fiillerinin şarkılara geçeceğine dair yorumu üzerine Manwë: "Öyle de olacak! Ağır bir bedelle kazanılmış sayılacak o şarkılar; yine de buna değer bedelle kazanılmış olacaklar. Zirâ bedeli başka türlü de olamazdı. Dolayısı ile, Eru'nun bizlere söylediği üzere, evvelden tasavvur edilmemiş güzellikler Eä'ya getirilmiş olacak ve ve şerrin olmuş olması nihayetinde iyi olacak" (Bölüm 11, s. 108)

SİNDAR'A DAİR

Lúthien'in Doğuşu

Elu Thingol ve Melian, Beleriand'daki tüm elflerin kralı ve kraliçesiydiler. Bu Elflere, yıldızların aydınlattığı Beleriand'ın Gri Elfleri, Sindar denirdi. Melkor'un esaretinin ilk çağının sonunda Melian, Lúthien'i doğurdu. Melkor'un tutsaklığının ikinci çağında Cüceler Beleriand'a geldiler.

Cüceler'in Gelişi

Cüceler kendilerini Khazâd diye adlandırıyorlardı, ancak Sindar onları Naugrim ("bodur halk") diye adlandırıdılar. Cüceler kendileri için büyük salonlar ve konaklar kazdılar; ve bunların en büyüğü daha sonra Moria olarak anılacak olan Khazad-dûm idi.

Elfler Cüceleri görünce çok şaşırdılar; ama ilk başta birbirlerini anlayamadılar. Cüceler Elf dilini öğrenmeye hevesliydi ama kendi dillerini öğretme konusunda isteksizlerdi. Elfler ve Cüceler arasındaki dostluk her zaman biraz gergindi; ancak o günlerde birlikte çalışmaya ve beraber var olmaya çoğunlukla istekliyidiler.

Gölgenin Sessizce Dönüşü

Melian, Arda'nın Huzurunun uzun sürmeyeceğini bilmekteydi; bu yüzden o ve Thingol, Bin Mağara anlamına gelen Menegroth'u inşa etmeleri ve güçlendirmeleri için Cüceleri görevlendirdiler. Melkor'un esaretinin üçüncü çağı yaklaşırken habis yaratıklar Beleriand'a geldiler. Thingol, Cüceleri silâhlar yapmaları için görevlendirdi. Lenwë'nin oğlu Denethor, soydaşlarıyla birlikte Ossiriand'a yerleşmeye geldi.

Morgoth Orta-Dünya'ya Dönüyor

Melkor Ağaçları katledip Orta-dünya'ya geri döndüğünde Ungoliant, Ered Gorgoroth, Dehşet Dağları adlı bölgeye gitti. Morgoth, Angband'a döndü ve gücü gitgide arttı.

Morgoth'un güçleri Kral Thingol'e saldırdı, ama Naugrim'in ve Denethor'un ordularının yardımıyla yenilip Angband'a çekildiler. Ancak Denethor öldürüldü ve halkının çoğu korku içinde kaçıp saklandılar. Artık Laiquendi, yeşil elfler olarak adlandırıldılar.

Melian gücü ile bölgelerini, Melian Kuşağı ile koruma altına aldı. Gizli krallıklarının adı Eglador, daha sonra Doriath olarak adlandırıldı. Burada tetikteki bir huzur içinde yaşadılar. Bu sıralarda Fëanor, Drengist Körfezi'nde Orta-dünya'ya çıktı.

GÜNEŞ İLE AY VE VALİNOR'UN GİZLENMESİ

Noldor'un kaçışının ardından Valar, Hüküm Çemberinde uzun süre oturdu. Ama boş durmuyorlardı. Fëanor'un Orta-dünya'ya geldiğini öğrendiklerinde, Ağaçlar'ı iyileştirmeyi denediler ama muvaffak olamadılar. Fakat Telperion son bir gümüş çiçek, Laurelin ise son bir altın meyve verdi. Manwë onları kutsadı ve Aulë onları muhafaza etmek amacıyla kaplar yaptı. "Göklerin ışıkları" olabilsinler diye Varda'ya verildiler.

Güneş, İnsanların uyanışının ve Elflerin soluşunun bir işaretiydi; fakat "Ay anılarını sıcak tutuyordu." Güneş ve Ay'ın her biri, Maiar'dan biri tarafından yönlendiriliyordu.

İlk Ay yükseldi, tam da Fingolfin gümüş borazanlarını Orta-dünya kıyılarına üflediği anda. Varda, Güneş ve Ay'ı yolculuklarına çıkardı; her biri dünyayı kendi zamanında aydınlatıyordu. Morgoth yeni ışıklardan nefret ederek derinlere indi.

Valinor'un Gizlenişi

Valar, Pelóri'yi yükseltti ve dış taraflarını dümdüz hâle getirdi. Dış bölgeyi güçlendirdiler ve Calacirya üzerinde uykusuz bir nöbeti başlattılar. Büyülü Adaları oluşturdular ve denizleri gölge ve şaşırtıcı büyülerle doldurdular. Böylece Valinor gizlendi; Kutlu Diyar, Orta-Dünya'ya kapatıldı.

İNSANLARA DAİR

Artık Valar Valinor'da huzur içindeydi, ama Morgoth Orta-dünya'nın hâkimiyetine sahipti - sadece Güneş'in ışığı ve Noldor'un yiğitliği tarafından durduruluyordu. Sonra Güneş Yılları başladı ve Ilúvatar'ın daha genç çocukları Hildórien'de uyandılar. İnsanlar, Kara Elflerle arkadaş oldular ve onlardan çok şey öğrendiler, ancak Valar'a dair çok az şey öğrenebildiler ve onları sadece söylentiler vâsıtasıyla bildiler. Bir süre saadet içinde yaşadılar; fakat Morgoth'un yalanları ve Fëanor'un lâneti her zaman iş başındaydı.

Elfler ve İnsanlar

Elfler ve İnsanlar bedenen birbirlerine benziyorlardı; fakat Elfler ölümsüzdü ve İnsanlar değildi. İnsanlar hastalığa ve yaralanmaya daha yatkındılar ve ölümden sonraki âkibetleri Eldar tarafından bilinmiyordu.

*Bölüm özetleri "Tea with Tolkien"nin** (Kaitlyn Facista) Silmarillion Okur Rehberi'nin*** Türkçe çevirisinden aktarılmıştır.

**İG, X, Bluesky: @teawithtolkien

*** Silmarillion Okur Rehberi, <https://www.teawithtolkien.com/> web sitesinden indirilebilecek çeşitli ÜCRETSİZ kaynaklardan biridir.

ÇEVİRİ YANLIŞLARI & ÖNERİLERİ*

SINDAR: İTHAKİ	ÖNERİLEN ÇEVİRİ
Círdanlı denizciler (s. 199)	Círdan'ın denizcileri
... Elflerle Cüceler, kendi maharetleri ölçüsünde, Melian'ın ... harikalardan oluşan hayallerini nakşettiler oraya. (s. 203)	"görülerini" denebilir (visions of Melian)
O günlerde Belerian'da Elfler salınıyor ve nehirler çağılıyor ... (s. 208)	"geziniyor" denebilir (Elves walked, rivers flowed, stars shone, and flowers gave forth scents...)
Çünkü hafif silahlar taşıyan Ossiriandlılar demire büründüler; demir kalkanları kuşanmış ... Orkların dengi değillerdi elbette ... (s. 211)	Zira Ossiriandlılar hafif silahlıydılar; ve ayakları demire bürünmüş ve demir kalkanlar kuşanmış ... Orkların dengi değillerdi ...
... çağrılarının erişebildiği insanların tümüne ... (Thingol'den bahsediyor)	"halkının tümüne" denebilir (his people)

*İthaki Yayınları'nın 'beyaz kapaklı' Silmarillion baskısındaki Türkçe çeviri yanlışları baz alınmıştır. Yanlış kelime seçimleri, terim veyahut bilgiler özellikle renklendirilmiştir.